

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 27 februari 2024
(OR. en)

6586/1/24
REV 1

Interinstitutionellt ärende:
2023/0323(COD)

COMPET 166
MI 169
IND 78
ECOFIN 179
FIN 156
CODEC 478
IA 47

NOT

från:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper I)
till:	Rådet
Ärende:	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner – Riktlinjedebatt

För delegationerna bifogas bakgrundsinformation från ordförandeskapet om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner inför riktlinjedebatten i rådet (konkurrenskraft) den 7 mars 2024.

Bakgrundsinformation från ordförandeskapet**Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bekämpande av
sena betalningar vid affärstransaktioner****Riktlinjedebatt****1. Kommissionens förslag**

Sent betalade fakturor påverkar företag inom alla sektorer i alla EU:s medlemsstater. Det har en särskilt negativ inverkan på små och medelstora företag, eftersom de är beroende av regelbundna och förutsägbara likviditetsströmmar och har mer begränsad tillgång till likviditet än stora företag.

Små och medelstora företag som får betalt sent måste täcka det resulterande likviditetsunderskottet genom kortfristiga lån, vilket därmed driver upp deras finansieringskostnader. Att minska de sena betalningarna är en viktig faktor för att ge små och medelstora företag välbehövlig likviditet för att investera i innovation eller överföra kostnadsminskningar till konsumenterna.

Direktivet om sena betalningar¹ antogs därför för att skydda europeiska företag, särskilt små och medelstora företag, och stärka deras konkurrenskraft. Sena betalningar står dock numera för 25 % av alla konkurser i EU. Detta ledde till att kommissionen den 12 september 2023 offentliggjorde ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner. Målet är att ta itu med direktivets brister, med sikte på att förbättra betalningsdisciplinen för alla berörda aktörer och skydda företag mot de negativa effekterna av betalningsförseningar i affärstransaktioner. Förslaget ingår i ett mer omfattande ”stödpaket för små och medelstora företag”, som också inbegriper ett direktiv om skatteförenkling för små och medelstora företag samt kommissionens tillkännagivande av en rad åtgärder för att förenkla förfarandena för små och medelstora företag, förbättra deras tillgång till finansiering och till kvalificerad arbetskraft och stödja små och medelstora företag under hela deras livscykel.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (omarbetning) (EUT L 48, 23.2.2011, s. 1).

Kommissionens föreslagna översyn av reglerna för sena betalningar ersätter det befintliga direktivet med en förordning med en bindande maximal betalningstid på 30 dagar för alla affärstransaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter. Den skulle innebära att kompensationsavgifter och ränta automatiskt betalades vid sena betalningar och att dessa nya åtgärder kompletterades med en stabil ram för efterlevnadskontroll. Den skulle också göra det lättare för företag att hävda sina rättigheter genom att minska bördan av och underlätta tillgången till effektiv prövning genom medling.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning syftar de nya reglerna till att minska de sena betalningarna med 35 %. Dessutom skulle företagen lägga avsevärt mindre tid på att försöka nå sina gäldenärer, vilket skulle bespara de europeiska företagen 340 miljoner persontimmar, vilket motsvarar 8,7 miljarder euro. Utöver de direkta monetära fördelarna bör detta resultera i en rättvisare fördelning av likviditeten i ekonomin och minska de små och medelstora företagens beroende av extern finansiering. Målet är att skydda små och medelstora företag, som ofta har en svag förhandlingsposition och tvingas acceptera oskäligena betalningsvillkor.

Det instrument som kommissionen föreslår för översynen är en förordning. Enligt kommissionen har en förordning många fördelar, bland annat när det gäller att ta itu med den gränsöverskridande aspekten av sena betalningar. Med en förordning skulle viktiga aspekter, t.ex. den maximala betalningstiden och maximala längden på kontrollförfaranden, dröjsmålsräntan och den fasta ersättningen, vara desamma i hela EU och direkt tillämpliga. På så sätt säkerställs lika villkor i alla medlemsstater i fråga om dessa aspekter.

Samtidigt skulle medlemsstaterna tillåtas att anta strängare bestämmelser om vissa aspekter. De skulle behålla möjligheten att föreskriva en kortare betalningstid genom nationell lagstiftning. Ett förfarande för godkännande eller kontroll får i undantagsfall föreskrivas i nationell lag, men endast om detta anses absolut nödvändigt på grund av varornas eller tjänsternas särskilda karaktär. Förfarandet måste uttryckligen beskrivas i avtalet, och det är också begränsat till högst 30 dagar. I förordningen skulle det dessutom fastställas skyldigheter avseende tillsynsorgan, medlingssystem, kredithantering, utbildning i finansiella kunskaper och otillbörliga avtalsmetoder och avtalsbestämmelser, men det skulle vara upp till medlemsstaterna att komplettera dem i enlighet med sin nationella lagstiftning.

Den föreslagna förordningen skulle tillämpas på betalningar avseende ”affärstransaktioner”, som ska förstås som transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter, där den offentliga myndigheten är gäldenären, som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning. Definitionen inkluderar konstruktion och genomförande av offentliga byggentreprenader samt bygg- och anläggningsarbeten.

Förordningen skulle inte tillämpas på betalningar för transaktioner med konsumenter, betalningar som utgör ersättning för skada, eller betalningar i samband med skulder som är föremål för insolvensförfaranden, inklusive förfaranden som syftar till omstrukturering av skulder.

Den nya förordningen skulle ålägga medlemsstaterna att utse nationella myndigheter med ansvar för genomförandet av förordningen, som ska samarbeta med kommissionen och med andra relevanta nationella verkställighetsmyndigheter, och den skulle innehålla en förteckning över de befogenheter som dessa verkställighetsmyndigheter måste ha.

2. Medlemsstaternas ståndpunkt

Medlemsstaterna är generellt positiva till att beakta de små och medelstora företagens intressen och instämmer i stort med kommissionens argument. Många medlemsstater anser att införandet av förutsägbara betalningstider skulle förbättra betalningskulturen i Europa, skapa en bättre ram för avtalsfriheten, skapa ett tryggare företagsklimat, öka kassaflödena, öka investeringarna och därmed stärka EU-företagens, särskilt de små och medelstora företagens, konkurrenskraft.

Ett stort antal medlemsstater och berörda parter är dock oroade över kommissionens förslag när det gäller förordningens ingrepp i avtalsfriheten, avsaknaden av ett tidsavbrott för kontroll av levererade varor eller tjänster samt de eventuella konflikterna med nationell lagstiftning. De påpekade att individuella betalningsvillkor är en viktig del av affärskontrakten och att många fungerande affärsmodeller bygger på långa betalningstider. Enligt deras uppfattning skulle en begränsning av avtalsfriheten uppmuntra företag att flytta avtalsförhållanden till länder utanför EU.

En stor majoritet av medlemsstaterna motsätter sig därför den föreslagna maximala betalningstiden på 30 dagar, som de generellt betraktar som ett oproportionerligt ingripande från lagstiftarens sida. Med tanke på att det nuvarande direktivet redan har påverkat avtalsfriheten och att denna begränsning av avtalsfriheten motiveras av en strävan efter att främja allmänintresset, nämligen företagens ekonomiska hälsa och därmed EU:s ekonomiska hälsa, efterlyser de mer flexibla regler och en möjlighet för affärspartner att förhandla om sina egna betalningstider, särskilt mellan företag av samma storlek. Längre betalningstider skulle kunna överenskommas gemensamt och skulle inte nödvändigtvis tyda på skillnader i förhandlingsposition. Införandet av ett strikt tak för betalningstider skulle innebära att samma regler tillämpades på olika affärssituationer.

I detta sammanhang har medlemsstaterna också uttryckt farhågor när det gäller valet av rättsligt instrument, särskilt vad gäller förordningens fullständig harmoniserande effekt, som skulle innebära att ett stort antal olika affärssituationer behandlades på samma sätt och att medlemsstaterna gavs mycket begränsat handlingsutrymme för att anpassa reglerna till de nationella förhållandena.

Farhågor uttrycktes också om den administrativa börda som den föreslagna förordningen skulle medföra för företag och offentliga myndigheter, särskilt skyldigheten för huvudentreprenörer i offentliga byggentreprenadkontrakt att tillhandahålla bevis för att underleverantörer har fått betalt.

Dessutom utgör inrättandet av nationella myndigheter för att säkerställa efterlevnaden av förordningen en källa till oro för flera medlemsstater. Utöver oron över den administrativa bördan och kostnaderna i samband med inrättandet och driften av dessa offentliga myndigheter finns det också farhågor om omfattningen av de befogenheter som myndigheterna tilldelas i den föreslagna förordningen, särskilt när det gäller dessa myndigheters överlappning med domstolarnas befogenheter, som skulle kunna leda till att det skapades två typer av parallella förfaranden.

3. Frågor att diskutera

Ministrarna uppmanas att leda diskussionerna om i synnerhet två aspekter.

- Med tanke på målen för översynen av direktivet om sena betalningar, som syftar till att skydda europeiska företag, särskilt små och medelstora företag, mot sena betalningar och till att skapa en kultur där betalningar görs utan dröjsmål, uppmanas ministrarna att yttra sig om valet av rättsligt instrument.
- Med tanke på nödvändigheten av att skydda företagens, särskilt de små och medelstora företagens, ekonomiska hälsa och erkänna vikten av att offentliga myndigheter skapar ett prejudikat för betalning utan dröjsmål, uppmanas ministrarna att ge sin syn på förslaget om bindande betalningstider på 30 kalenderdagar. Bör flexibilitetsmekanismer införas för att hantera de olika situationer som företag bedriver verksamhet i? Dessa insikter kommer att ligga till grund för diskussionerna vid kommande arbetsgruppsmöten.
- Med tanke på målen för översynen av direktivet om sena betalningar och de bakomliggande orsakerna, särskilt bristen på lämpliga avskräckande åtgärder samt de otillräckliga verkställighetsmekanismerna, uppmanas ministrarna att lämna sina synpunkter på de föreslagna verkställighetsmyndigheterna. Bör kontroll- och verkställighetsmekanismer införas för att minska de sena betalningarna vid affärstransaktioner, samtidigt som domstolarnas behörighet i civilrättsliga tvister respekteras?